

NETTVERK FOR LAVUTSLIPP

HØYLANDET 13. JUNI 2019

Innledning presentasjonsrunde

- Nettverk for lavutslipp: en arena for erfarings- og kunnskapsdeling v/ prosjektleder Frida Ekström
- Status for klimaarbeidet i kommunene: i dag og med blick fremover, ca 15 minutter per kommune
- *Klimaeffekten av karbonbinding/-lekkasje i jord og skog og kommunenes mulighet å påvirke dette v/ rådgiver Rune Hedegart. Eksempler på andre tiltak klimasmart landbruk.*

LUNSJ

- Om klimaarbeidet i fylket og strategi for klimaomstilling, v/ rådgiver Rune Hedegart
- Klimapartnere, klimagassreduksjon og grønn næringsutvikling v/ prosjektleder Jon A Svenningsen
- Oppsummering av dagen, innspill

LAVUTSLIPPSNETTVERK

- Innvilget klimasatsmidler fra Miljødirektoratet for interkommunalt nettverksarbeid for 2017 for kommuner i Nord-Trøndelag, og 2018 for kommuner i Trøndelag
- Innvilget søknad for 2019: alle 48 kommuner i Trøndelag er med

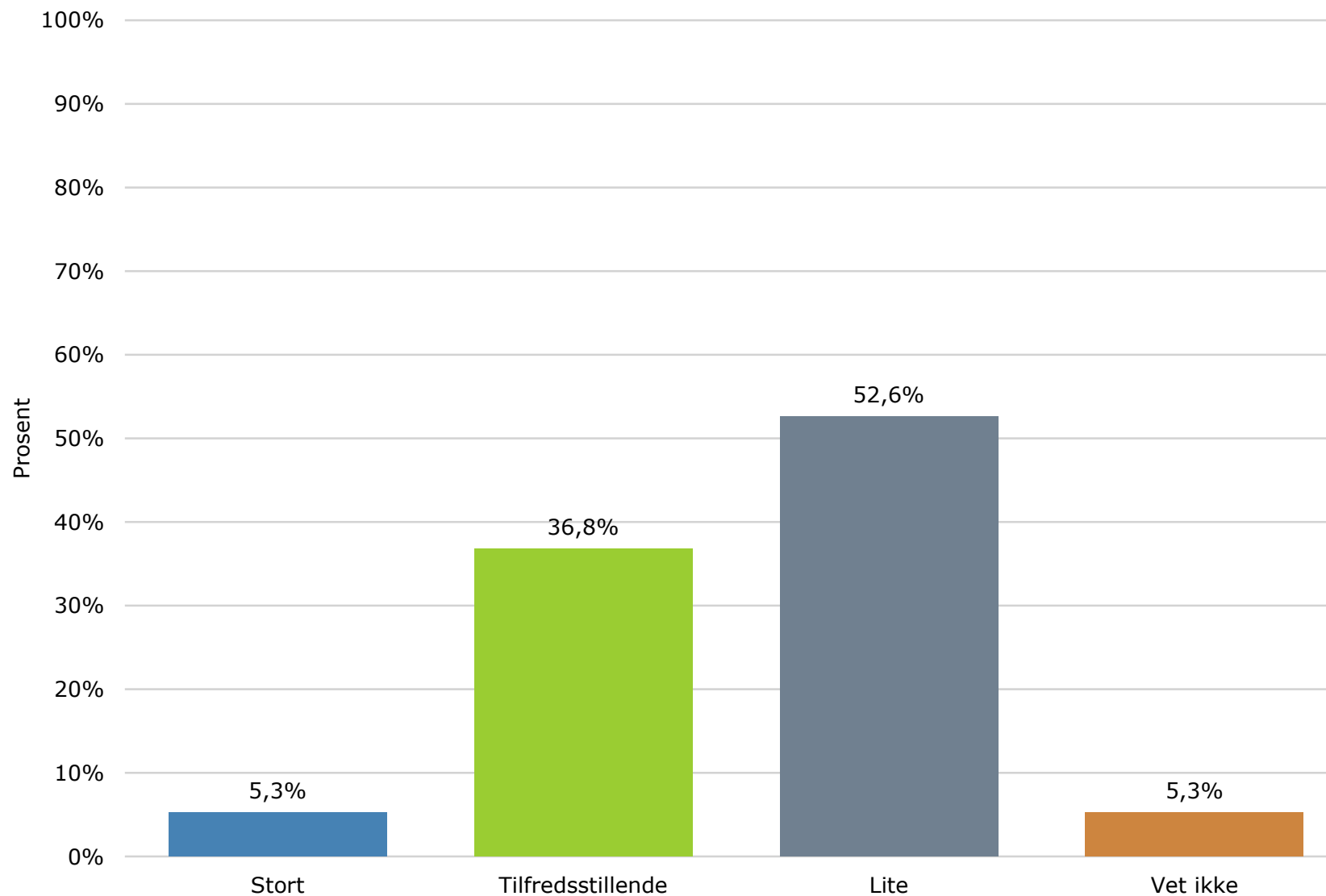

LAVUTSLIPP: MÅLSETNINGER

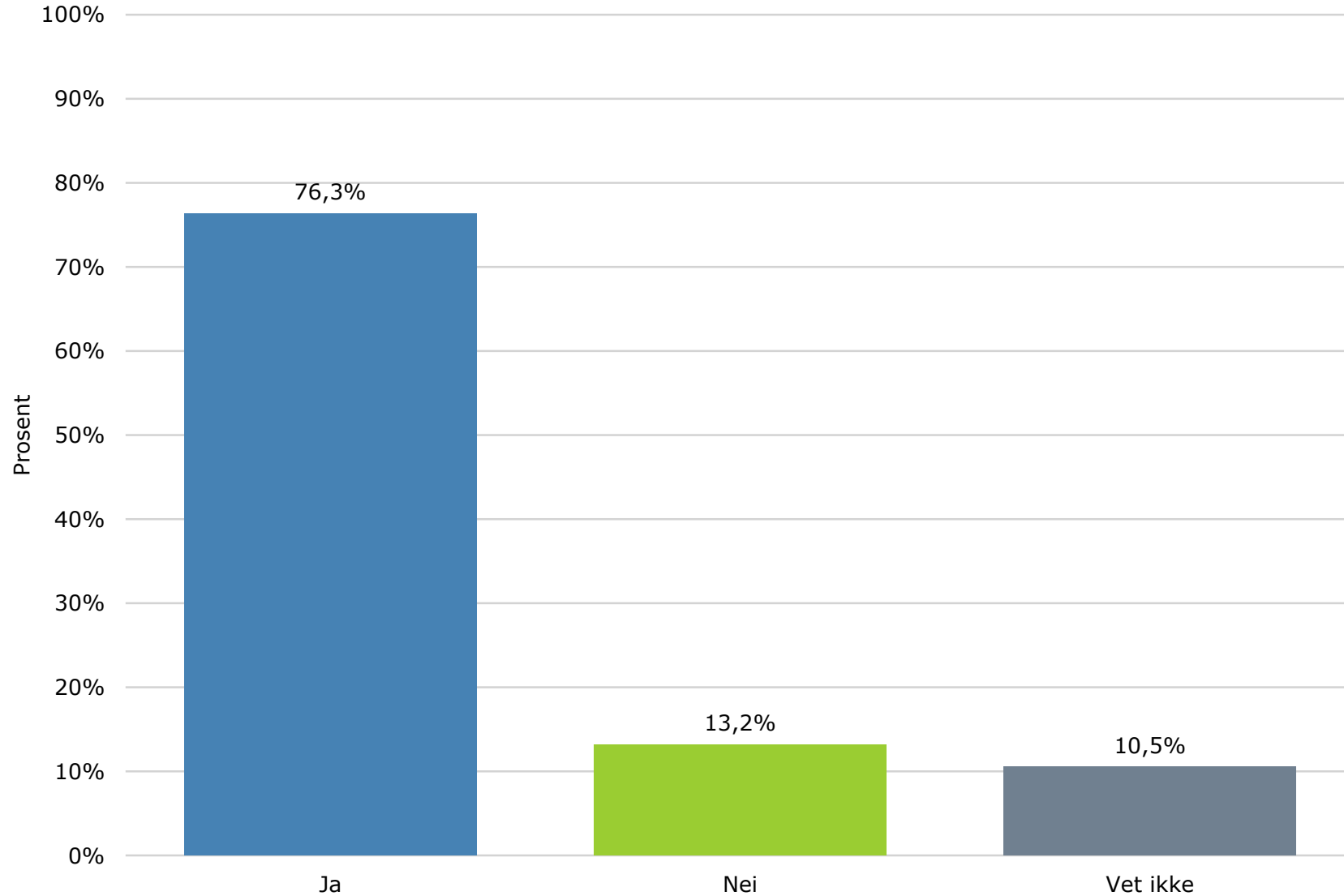

- Økt fokus på klimagassutslipp og mulige tiltak i kommunene, gjennom økt kompetanse
- Reduserte klimagassutslipp i kommunene gjennom ulike tiltak

10. HVOR STORT FOKUS HAR ARBEID MED KLIMAOMSTILLING SAMLET (BÅDE TILPASNING OG UTSLIPPSREDUKSJON) I DIN KOMMUNE? (SEP-OKT 2018)

11. GJENNOM PARIS-AVTALEN HAR NORGE FORPLIKTET SEG TIL Å BIDRA MED 40% KLIMAGASSREDUKSJON SAMMENLIGNET MED NIVÅET I 1990 INNEN 2030. KOMMUNENE I NORGE HAR STOR MULIGHET TIL Å PÅVIRKE DE TOTALE UTSLIPPENE OG DERMED OGSÅ REDUSERE DEM. HAR KOMMUNEN GJENNOMFØRT NOEN KLIMATILTAK/KLIMAPROSJEKT?

LAVUTSLIPP: HVORDAN

- Vi koordinerer arbeid med strategien:
 - Bygg
 - Mobilitet
 - Bioøkonomi
 - Handlingsskapende arbeid
- Utover det: Prioriter områder å jobbe med: prosesser/prosjekter dere skal i gang med. Klimasats?
 - Energibruk og bygg
 - Landbruk -
 - Transport og samferdsel – tettstedsutvikling
 - Næringsutvikling
 - Innkjøpsprosesser
 - Handlingsskapende: barn og unge
- Hvilke virkemidler og støtteordninger finnes for å ivareta klimahensyn?

TIDLIGERE KLIMASATSPROSJEKTER

- 2016: 6 av 17 prosjekter innvilget midler (2 855 000)
- 2017: 18 av 31 prosjekter innvilget midler (3 450 000)
- 2018: 26 av 33 prosjekter innvilget midler (16 011 000)

Trondheim(13), Steinkjer(5), Levanger(4), Røros(3),
Stjørdal(3), Ørland(3), Hitra(2), Verdal(2), Malvik,
Overhalla, Meldal, Hemne, Rissa/Indre Fosen, TRFK(10)

KLIMASATSSØKNADER 2019

- 18 trønderske kommuner har søkt om midler i år.
- Nest største andelen av søknader (50 søknader, 9% av søkesum) i landet etter Akershus.
- Nye kommuner: Selbu, Frøya, Høylandet, Inderøy, Melhus, Midtre Gauldal, Namsos, Rindal

RESSURSGRUPPE

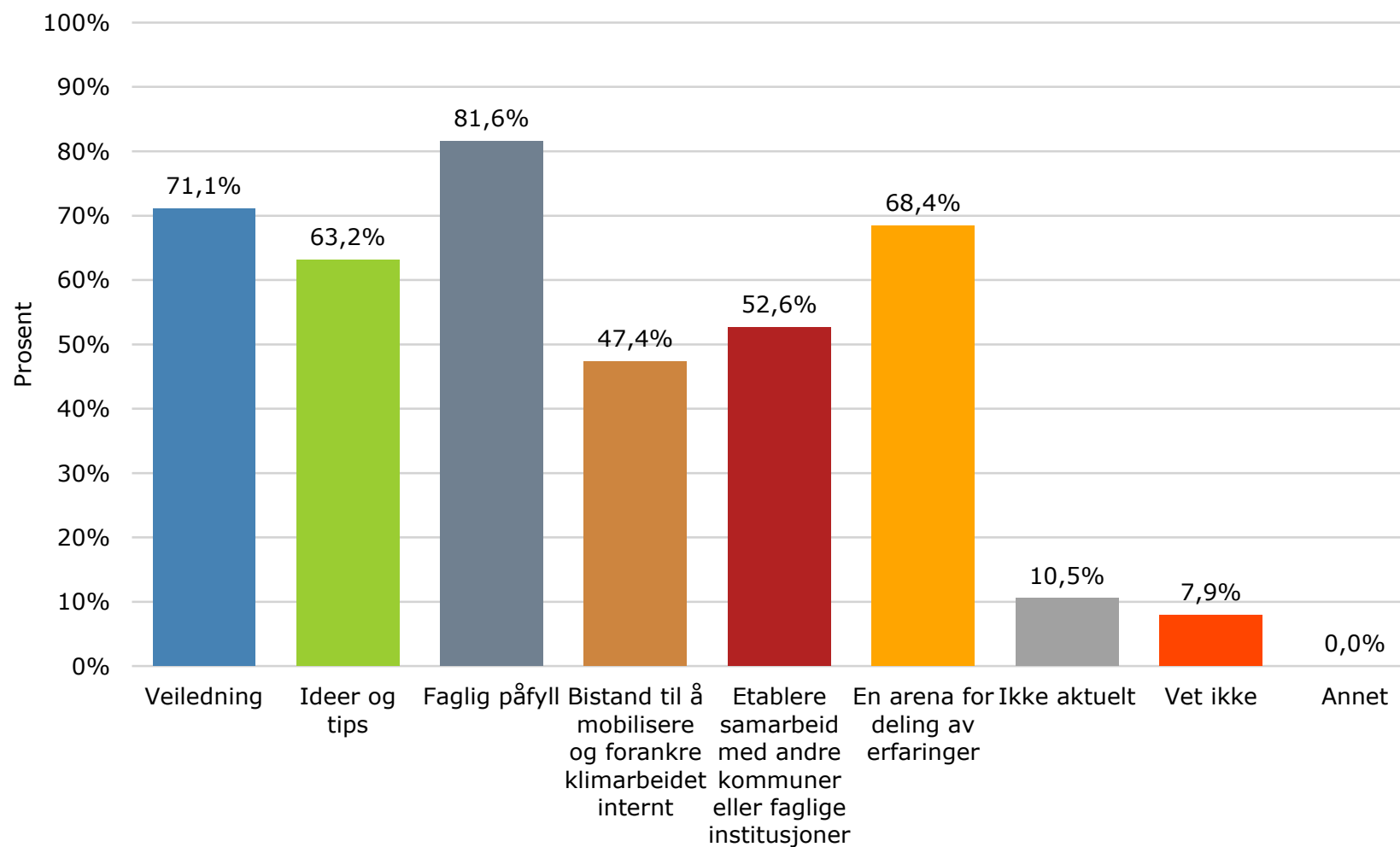

- NTE
- Vegvesenet
- Mære landbruksskole
- Nord Universitet
- NTNU, geografisk institutt, bærekraft
- KS
- NHO – innovative anskaffelser
- Cicero
- Fylkesmannen
- Fylkeskommunens innkjøpsavd. mm.

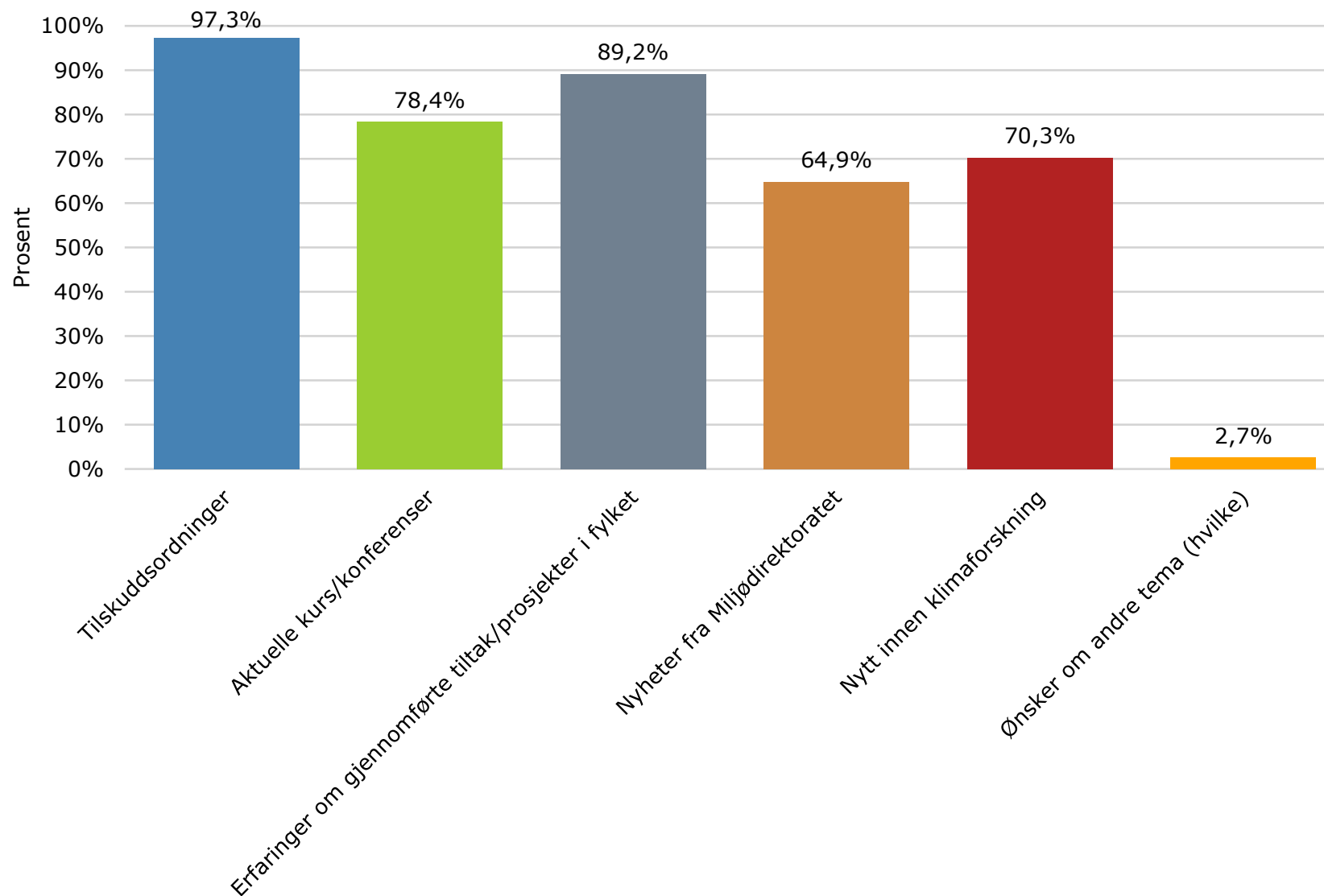
36. Hvilke forventninger har kommunen gjennom deltakelsen i Nettverk for lavutslipp Trøndelag?

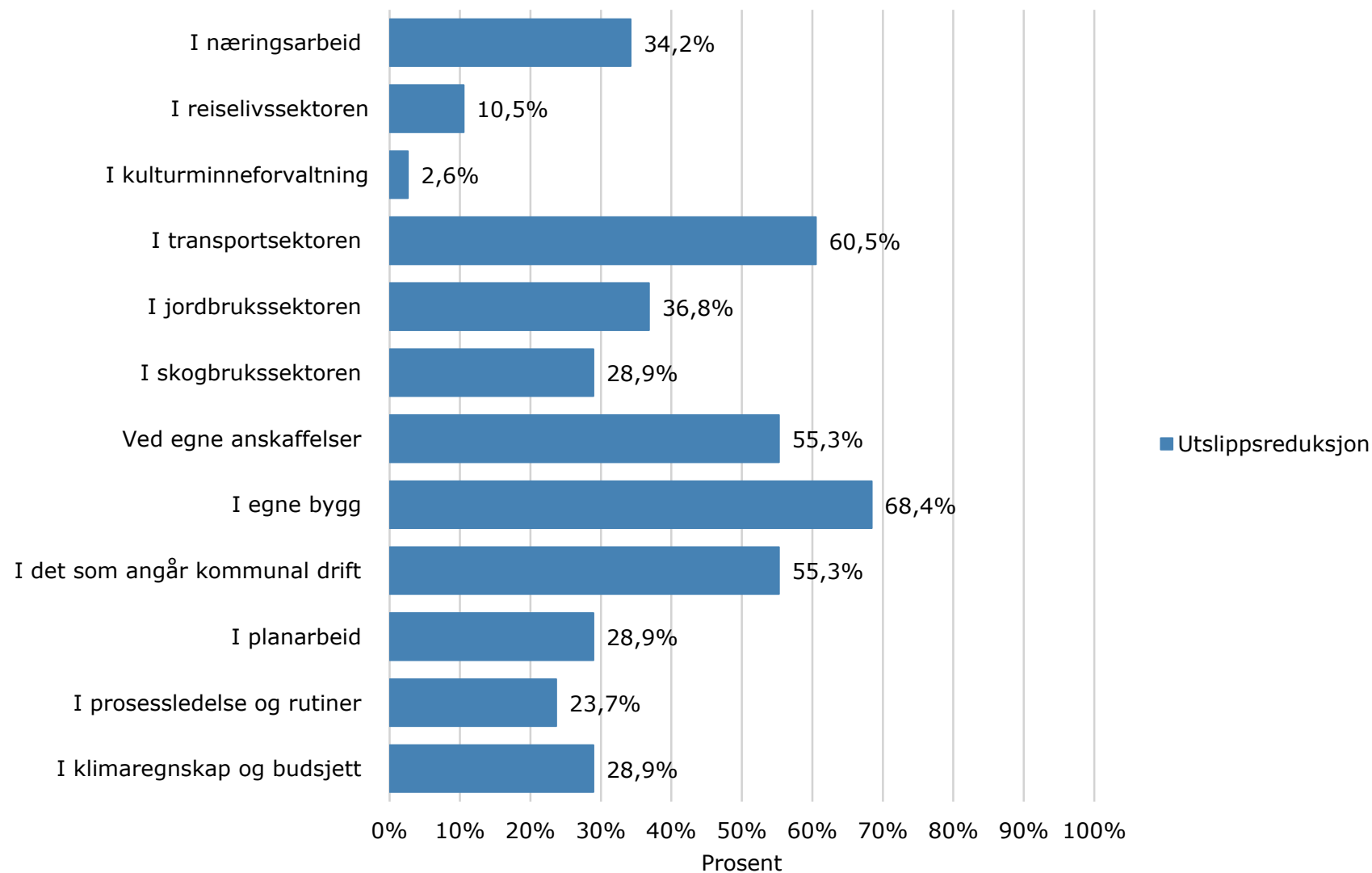
Hvis kommunen ikke deltar i Nettverk for lavutslipp Trøndelag og/eller Nettverk klimatilpasning Trøndelag svarer dere ikke aktuelt

52. HVA ER AKTUELT FOR KOMMUNENE Å FÅ INFORMASJON OM?

23. INNENFOR HVILKE OMRÅDER ØNSKER KOMMUNEN Å GJØRE ET PRIORITERT ARBEID INNEN KLIMAOMSTILLING, BÅDE PÅ UTSLIPPSREDUKSJON OG KLIMATILPASNING? (ET SVAR PER LINJE)

ARBEIDSMÅTER OG ORGANISERING

- Kobling til eksisterende arbeid i størst mulig grad.
- Temamøter/ arbeidsgrupper
- Kurs og opplæring
- Bruk av kompetansegruppen
- Webinar/seminar
- Annet?

ORGANISERING AV KLIMAARBEIDET I KOMMUNENE

- Etablere/opprettholde en intern klima-ressurs/kontaktperson og ev. gruppe
- Involvering av politisk og adm. ledelse
- Pilot lavutslipp: Orkdal og Stjørdal

GJENNOMFØRTE AKTIVITETER

- Oppstartmøter nord mars 2018
- Webinar på innkjøp mai 2018
- Spørreundersøkelse høsten 2018
- Klimasamling november 2018
- Oppstartmøter sør mars 2019
- Nyhetsbrev fortløpende

HVA SKJER FREMOVER?

- September, samlinger 5 steder: Hvordan jobbe med klimabudsjett?
- 21-22. oktober: Klimasmart landbruk – risiko
- Erfaringswebinar? På slutten av året
- Temasamling – hva da?
- Politikeropplæring?
- Samlinger på tema på klimaomstilling med Fylkesmannen?

RESURSER

<http://www.miljokommune.no/>

Utregning klimagassutslipp: status, tiltaksberegninger
Klimasatsmidler: frist i februar hvert år

Webinar om lokalt klimaarbeid:

<http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Klima/Webinarer-om-lokalt-klimaarbeid/>

Støtteordninger faktaark:

<http://www.miljokommune.no/Documents/Klima/Faktaark%20om%20støtteordninger%20for%20klimatiltak.pdf>

Enova: støtteordninger: <https://www.enova.no/bedrift/stotte-til-energi--og-klimatiltak-i-virksomheter/> Flere ordninger har frist 15. mars. Støtte til bygging av hurtiglader, frist 1/7: <https://www.enova.no/bedrift/landtransport/stotte-til-infrastruktur/hurtiglading/oversikt-over-kommuner/>

Tidsskrift om klimavitenskap og energiomstilling: <https://www.tograder.no>

FORTS.

Hvordan lykkes med klimakommunikasjon i kommunene:

<https://klimaostfold.no/wp-content/uploads/2019/01/Klimakommunikasjon-i-kommunen.pdf>

Lillehammer og grønne dult:

<https://psykologisk.no/2014/05/gronne-dult-i-lillehammer/>

Opptak fra dagens webinar om FNs bærekraftsmål ligger nå tilgjengelig her:

<https://vimeo.com/338273386>

Ducky: klimamesterskap: <https://ducky.eco>

TAKK FOR MEG

Trøndelag fylkeskommune

Frida Ekström

Rådgiver

Seksjon plan

Skype: friek@trondelagfylke.no

74 17 94 22 / 924 35 733

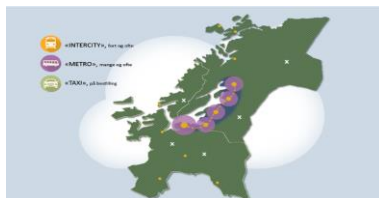
UNDER UTARBEIDELSE: TRØNDELAGS STRATEGI FOR KLIMAOMSTILLING

Tverrgående: Klimarisiko, klimatilpasning, sirkulærøkonomi

BYGG

MOBILITET

BIOØKONOMI

**HANDLINGS-
SKAPENDE
ARBEID**

KLIMABUDSJETT

Mål:

- 1: Sannsynliggjøre hvordan Trøndelag jobber for å nå nasjonale forpliktelser om utslippskutt
(Fra 6t*/trønder i dag til 2t*/trønder 2030)**
- 2. Et verktøy for kommunene**
- 3. En felles strategisk plattform for Trøndelagssamfunnet**

KLIMAOMSTILLING: HVA ER DET?

- Klimaomstilling er både
 - reduksjon av klimagassutslipp (fra jordbruk/transport/industri etc)
 - tilpasning til et endret klima (økt nedbør/havnivåstigning etc)
 - O: Mstille samfunn og næringsliv til grønt.
- Medvirkning/involvering i klima-og energi-planer: mye å lære av folkehelse-arbeid!

...ikke teknologi alene; endringer i produksjons og forbruksmønstre må til

HANDLINGSSKAPENDE ARBEID

KULTUR/FOLKEHELSE/MEDVIRKNING

«Naturen jeg er glad i»
-felles kunstverk på Verdens Miljødag,
Iladalen 5.juni: 600 trøndere 4-8 år

Klimaverksted 28.-29.9 2019
Ord for handling: ungdommens veikart
Fra ord til handling: kunst/matlaging/redesign
120 trøndere 11-20 år

SPØRSMÅL

- Hva trenger DU og DIN kommune fra Fylkeskommunen?

Anbefaler:

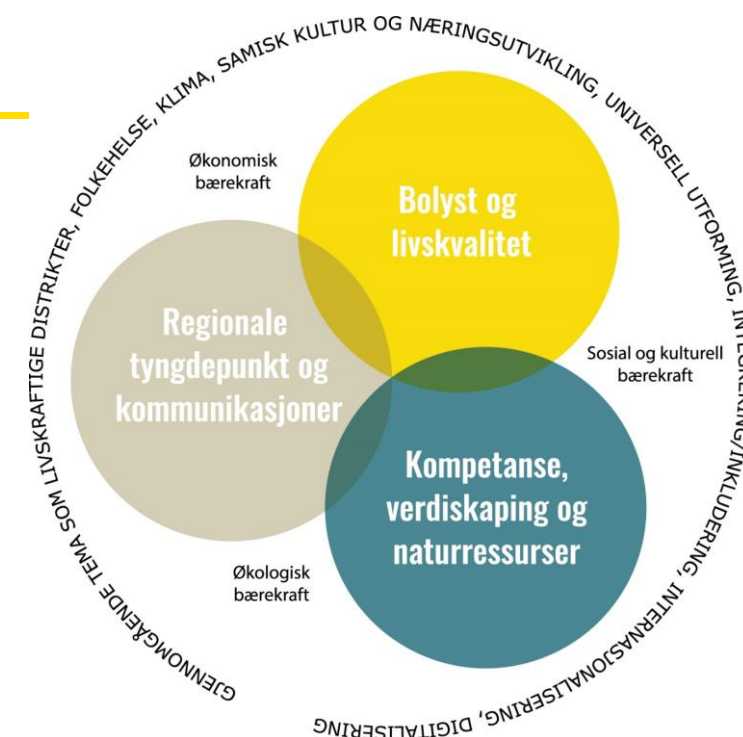
- kortreistkvalitet.no
- klimarisiko.kommunalbanken.no/
- [Miljokommune.no](https://miljokommune.no), m laler og beregninger.

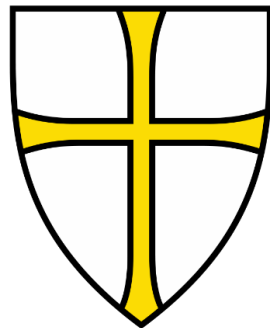
Ta veldig gjerne kontakt med: Mari Roald Bern

TRØNDELAGSPLANENS OVERORDNEDE MÅL

- I 2030 skal god livskvalitet og mangfold kjennetegne Trøndelag
 - I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutvikling i Trøndelag
 - I 2030 er Trøndelag best i Norge på regional samhandling
- I 2030 har Trøndelag en bærekraftig areal- og transportstruktur
 - I 2030 har Trøndelag et balansert utbyggings- og bosettingsmønster
 - I 2030 har Trøndelag et samordnet transport- og samferdselssystem
- I 2030 har Trøndelag et omstillingsdyktig og framtidigrettet arbeids- og næringsliv
 - I 2030 er trøndersk næringsliv basert på miljøvennlig næringsutvikling og teknologi
 - I 2030 har Trøndelag bærekraftig produksjon av mat og bioråstoff

Trøndelag fylkeskommune

Mari Roald Bern
Klimakoordinator
Seksjon plan
Skype: maribern@trondelagfylke.no
74 17 75 54 / 908 66 006
74 17 40 00 (sentralbord)
www.trondelagfylke.no